

kenniscampus

Twee nieuwe studentenflats
goed voor 289 studio's > 15

watertoren

Lege, gekoesterde panden
verbouwen tot slaapplek > 16

Verbouw van linnenvezels kleinschalig weer terug

ZANDER LAMME

ENGWIERUM Vier boeren in Noord-oost-Friesland gaan dit jaar in totaal twee hectare vlas voor linnen verbouwen. Over drie jaar moet dat vijftig hectare zijn.

Het verbouwen van vlas is onderdeel van het project, *Wadafval – van plastic soup naar groentesoep*. Van het linnen worden biologisch afbreekbare producten gemaakt als handschoenen voor vissers en bootkussens, zegt Eileen Blackmore van het project.

Ze is met verschillende stichtingen al langer bezig met het maken van duurzame producten van lokale en hernieuwbare grondstoffen. De

bedoeling is om alternatieven te vinden voor de slecht afbreekbare producten die nu in het waddengebied terecht komen.

Plastic vissershandschoenen en bootkussens zijn volgens Blackmore goede voorbeelden om mee te starten. Die waaien volgens haar nogal eens in zee. „Er wordt heel veel gekeken naar plastic flesjes en dergelijke, maar plastic textiel is een van grootste vervuilers.”

Voor de teelt benaderde ze biologisch-dynamische boer Pyt Sipma uit Engwierum die als bestuurslid van het Agrarisch Collectief Waadrâne op zijn beurt drie collega's vond. Ergens in de komende weken zaaien de vier boeren elk een halve hectare grond in met zaden.

Als alles lukt zou er volgend jaar tussen de 6 en 10 hectare moeten liggen en over drie jaar in totaal 50 hectare. Volgens Blackmore kan daaruit ongeveer 480.000 vierkante meter doek worden gemaakt. Uit een vierkante meter doek kan een set handschoenen worden gehaald. „Een set bootkussens voor twee personen is al snel 4 vierkante meter.” De bedoeling is om uiteindelijk ook kleding te maken.

Als het gewas over een paar maanden is geoogst, wordt het waarschijnlijk verwerkt bij het Zeeuwse bedrijf Van de Bilt. Daarna gaat het naar een spinnerij in Polen of Litouwen, zegt Blackmore. Dit jaar wordt de stof vervolgens in Friesland geweven. Vanaf volgend jaar zou het

dan bij een textielbedrijf in Enschede worden gedaan.

Voor het project wordt samengewerkt met onder meer D'Drive van het Friesland College en de opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving. Die worden volgens Blackmore betrokken bij de oogst en verdere verwerking van de vezels.

In de negentiende eeuw werden in Friesland duizenden hectare vlas verbouwd op de Friese kleigrond, die daarvoor erg geschikt is. Halverwege de vorige eeuw veranderde dat door de opkomst van katoen, zegt Blackmore. Er wordt in de provincie nog wel vlas verbouwd, maar volgens kenners gaat het om heel kleine velden; de vlas wordt gebruikt voor bijvoorbeeld eendenkorven.

‘Een vlasveld heeft iets magisch’

ZANDER LAMME

BLIJE Het was zaterdag de honderdste dag van het jaar: dé dag om vlaszaden te planten. Op verschillende plekken in Noordoost-Friesland konden mensen gratis zaad halen.

Het uitdelen was ter promotie van het gewas met de blauwe bloem en de vlasroute Follow the blue line die sinds het Culturele Hoofdstadjaar 2018 wordt georganiseerd, zegt Nynke Runia van het katoendrukkerijtje en winkeltje Kleine-Lijn in Blije. „Ons idee is mensen bewust te maken dat hier ooit vlasteelt was en dat het een mooi product is.”

In voorbije eeuwen oogden hele velden in het gebied bij het kriecken van de dag als golvende zeeën. Een paar uren per dag, daarna zijn de bloemen uitgebloeid en komen er pas de volgende dag nieuwe, zegt boer Pyt Sipma uit Engwierum, die ook op de vlasroute ligt. „Als je een keer een vlasveld ziet: dat heeft gewoon iets magisch.”

Runia van de drukkerij ziet een gouden toekomst voor een lokale teelt en verwerking in de streek. „Mensen worden steeds bewuster.” Onder meer zeecontainers die de laatste jaren het Waddengebied vervuilen openen volgens haar bij velen de ogen. Niet langer willen ze „al die rommel uit China”. Vlas is een duurzaam product, omdat de hele plant kan worden gebruikt. Van de plant kan ook lijnzaadolie worden gemaakt.

Op verschillende punten langs de vlasroute konden bezoekers gratis een zakje met zaden afhalen. Behalve bij de drukkerij ook bij bijvoorbeeld vlasmuseum It Braakhok in Ee. „De zaden weggeven doen we dit jaar voor het eerst”, zegt Runia. Alleen al bij haar werden zo'n honderd zakjes afgehaald. Daarnaast kochten een paar mensen grotere porties.

Medewerker Evert Douma van het vlasmuseum It Braakhok in Ee laat zien hoe vlas wordt verwerkt. Rosie, Lola en hun moeder Sandra Vellenga uit Bartlehiem kijken toe. FOTO JAN SPOELSTRA

Mensen kwamen ervoor aan één stuk door in het winkeltje. „Wij proberen ons dorp aantrekkelijker te maken”, zegt Wilma Bron uit Burdaard als ze een pot koopt. „Bijvoorbeeld door biodiversiteit in het dorp terug te krijgen.” Bron en de haren hebben een paar heuvels aan de noordkant van het dorp op het oog. „Daar ligt een parkje.”

Hoewel het zaaien van vlaszaad doorgaans gebeurt op de honderdste dag van het jaar – afgelopen zaterdag dus – zal het voor de Burdaarders nog iets langer duren. „We gaan het binnenkort doen.”

Zo erg is dat niet, zegt Runia, want

‘Ons idee is mensen bewust te maken dat hier ooit vlasteelt was’

eigenlijk is het nog te koud.

Ook twee vrouwen uit Foudgum willen hun dorp opfleuren met de blauwe tonen. „We willen het langs het kerkenpaadje zaaien”, zegt Ciska Dijkstra. „We proberen het een beet-

je leuk aan te kleden”, zegt ze.

Sommige mensen kwamen langs, omdat het voor hen een uitje was. „Normaal gaan we naar bijvoorbeeld kleine concerten”, zegt Luc Koningen uit Leeuwarden die met een vriendin langskomt. „Je ziet Friesland nu weer even.”

Of alle vlasbuurtinitiatieven een succes worden, betwijfelt boer Sipma, terwijl hij bedenkelijk kijkt. „Ik denk dat heel veel niet gaat lukken. Het moet goed gezaaid worden, diep genoeg en in een goede ondergrond.” Afhankelijk van het weer kan over een dag of honderd het vlas worden geoogst.

**GEMIST WORDT
VOORAL HET
BIERTJE IN DE
KANTINE EN EVEN
DOM PRATEN**

Voetballers zien
elkaar nu in online
schietspel > 14

Container Baltic Tern geborgen

TERSCHELLING Het op Terschelling gevestigde Friendship Offshore heeft dit weekend een derde container geborgen van de Baltic Tern, het schip dat woensdag zo'n 30 kilometer boven de kust van Ameland vijf containers verloor. De container, waarin oorspronkelijk houtvezels zaten, werd in de nacht van zaterdag op zondag getraceerd. Hij was gezonken en in twee stukken gebroken; de inhoud was daardoor al verdwenen. De bemanning van de Friendship heeft de restanten aan dek getakeld en naar de haven van Terschelling gebracht. Er zijn nu nog twee van de vijf containers zoek. In een zitten ook houtvezels, in de andere container zitten pallets.

Auto over de kop: twee gewonden

HEERENVEEN Een auto is gistermiddag bij een afrit van de A32 in Heerenveen meerdere malen over de kop geslagen. Twee inzittenden raakten daarbij gewond. Het ongeval gebeurde op de afrit Heerenveen-Zuid. De automobilist raakte door nog onbekende oorzaak met de auto van de weg.

Persoon zwaar mishandeld

DRACHTEN Op De Drift in Drachten is zaterdagavond rond negen uur een persoon zwaar mishandeld. Twee passerende vrouwen ontfermden zich over hem. Zij hebben zo mogelijk erger voorkomen, aldus de politie, die naar deze twee getuigen op zoek is.

meer nieuws
> www.lc.nl

